

جاڭا دامۇ گەزەڭسىدە جاڭا دامۇ ۇستانىمىن داپەكسىلەندىرۈ ئايىيى ئۆردە جاڭا دامۇ ارانسىن قالىپتاسىرۋىدى تالاپ مەنەدى

(باسى 1 ـ بەتتە)

دەسمەدە، وراي مەن سىن ـ سايسىتىڭ بار ـ لىغىندا تىڭ دامۇشلىق، وزگەرمىس چارىئە ـ قاشغەدى ـ ۋېزىدىڭ تۇجرىمىمىز ـ خاۋىپ ـ قاتەر مەن وراي قاتار ۋومىر سۇردەدى، خاۋىپ ـ قاتەر شىشىندە وراي بولادى، خاۋىپ ـ قاتەردى ورايىعا اينالدىرۇعا بولادى، وراي تىپتىن سىرتا تەڭگىيالىق سىياتقا، بىيەمدەلگىشتىك سىياتقا يە، سىن ـ سايسى تىپتىن كۆردەلىلىك، جالىيى جاعدايلىق سىياتقا يە، سىن ـ سايسى بۇرىن بولپ كورولمەگەن دەڭگەيدە بولادى، ويداعىداي توتەپ بەرسە، وراي دا بۇرىن بولپ كورلمەگەن دەڭگەيدە بولادى. وراي تامنىم، خاۋىپ ـ قاتەر تامنىم كۇشەيد ـ تىپ، وزگەرىستى ەمال تانىپ، وزگەرسكە علمي توتەپ بەرپ، وزگەرسكە رىقتىلپقەن ۇمتىلىپ، داۋىلدى تولقنىغا قارسى باتلىدپقەن جەلكەن كوتەرىپ، خاۋىپ ـ قاتەردى شەبەرلىكپەن ورايىعا اينالدىرىپ، جاپىاي سوتسىيالىستىك وسىزاماندىغان مەمەلكەت قۇرۇعا جاقسى باستاما اشۇ، جاقسى قادم تاستاۋ كەرەك.

سوزدە بىلاي دەپ اتاپ كورسەتىل ـ دى: جاڭا دامۇ كەزەڭىن جاپىياي يگەرۇ كەرەك. جاڭا دامۇ كەزەڭى دەگەننىمىز جاپىياي سوتسىيالىستىك وسىزاماندىغان مەم ـ لەكەت قۇراتىن، ەكىنشى 100 جىلدىق كۆرەس نىساناسنا قاراي جورىق جاسايد ـ تىن كەزەڭ. جاڭا دامۇ كەزەڭىننە قادم تاستاۋ — جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەن ـ ۇنىنىڭ تارىيىي ۇدەرىسىندەگى زور سەكىرۇ 1 ـ بەسجىلدىق جوسپاردان 14 ـ بەسجىلدىق جوباعا دەيىن باستان ـ اياق ساباتقاسقان نەگىزگى تاقىرىپ — ەلمىىز ـ دى سوتسىيالىستىك وسىزاماندىغان مەملە ـ كەت ەتىپ قۇرپ شىغۇ ـ ەدال ۇاعىنىدا جاپىياي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورنان ـ تىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال اۋۇ

شايقاسنىڭ جەڭسىنە قول جەتكىزىپ، جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۇنىدە العا قاراي تىڭ دا ارشىندى قادم تاستاپ، دا ـ ۇردەن كوپ مەشەۋ قاۋۇدان ارشىندى قا ـ دامەىن ەداۋىردى قۇپ جەتۇدەي تىڭ سەكىرۇدى جۇزەگە اسىردىق.

سوزدە بىلاي دەپ اتاپ كورسەتىل ـ دى: ەلمىزدىڭ سوتسىيالىستىك وسىزامان ـ داندىرۇدى قۇرۇى كوپتەگەن ماڭغزىد ەرەكشەلىكتەرگە يە. دۇنيە جۇزىندە مىق ـ تىنىڭ ەسوزىن عانا ەسەپكە الاتىن وسىزان ـ ماندىندىرۇ ۇلگىسى دە، بار ەلمەگە باپ كەلەتىن وسىزاماندىندىرۇ ۇلشەمى دە جوق. ۋېزىدىڭ ئلگەرلەتەتىن وسىزامان ـ نىڭ ورتاق ەرەكشەلىگى بار، اسىرەسە، مەملەكەت جاعدايىنا نەگىزدەلگەن جۇڭ ـ گوشا ەرەكشەلىك بار. ەلمىزدىڭ وسىزان ـ ماندىندىرۇى خالىق سانى كولەمى وراسان زور وسىزاماندىندىرۇ، جالىي خالىق بىرگە بايىتىن وسىزاماندىندىرۇ، زاتتىق وركەن ـ يەت پەن رۇحانى وركەنىيەت ۇزارا سايد ـ كەستىرىلگەن وسىزاماندىندىرۇ، ادام مەن تايىعات جازاسىمدى قاتار ۋومىر سۇرتەن وسىزاماندىندىرۇ، بەيىيت دامۇ جولىمەن جۇرەتىن وسىزاماندىندىرۇ. جۇڭگو ۇلگە ـ سىندەگى وسىزاماندىندىرۇ ەرى جۇڭگو ـ نىڭ ەسى جۇزىندىگىمەن جاناسىپ، سوتسىيالىستىك قۇرىلىستىڭ زاڭدىلىغىن ايگىلەدى، ەرى ادامزات قوعامنىڭ دامۇ زاڭدىلىغىن دا ايگىلەدى. جۇڭگو ۇلكسىن ـ دەگى وسىزاماندىندىرۇدى بۇلجىماستان ئلگەرلەتەپ، جۇڭگو ۇلكسىندەگى وس ـ زاماندىندىرۇ ارقىلى جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۇن ئلگەرلەتەپ، ادامزات ۇشىن ۇزدىكسىز تۇردە تىڭ دا اناعۇرلم زور ۇلەس قوسۇ كەرەك.

سوزدە بىلاي دەپ اتاپ كورسەتىل ـ دى: جالىي جاعىداي جانە سىرتا تەڭيالىق

بىيكتەن جاڭا دامۇ ارانسىن جەدەل قالىپ ـ تاستىرۇدىڭ سىرتا تەڭيالىق ويىن دۇرمىس يگەرۇ كەرەك. جاڭا دامۇ ارانسىن قالىپ ـ تاستىرۇ — كەلەلى جاعىدايىعا ساياتىن جۇ ـ يەلى، تەرەڭ قاتپارلى وزگەرمىس، كەزەك ـ تەگى جاعىدايدى تىپاناق ەتەپ، ۇزاق بولا ـ شاققا كوز جىبەرگەن سىرتا تەڭيالىق جوبا، ەلمىز دامۇنىڭ جاڭا كەزەڭىنىڭ تالايىنا ۇيلەسەتىن، خالىقارالق سەلبەستىك پەن باسەكەنىڭ جاڭا باسىمدىغىن سومدايتىن قاجەتتى تاڭداۋ. جاڭا دامۇ ارانسىن قالىپ ـ تاستىرۇ دامۇدىڭ رىقتىلىق ۇقىغىن يگەرۇدىڭ اتويىشىسى، ول امالسىز شارا جانە ۇاقىتشا ەدىس ەمەس؛ نوماعا ـ تۇيىق ەل ۇشى جەكە ـ دارا اينالىمى ەمەس، اشىق بولعان ەل ۇشى، خالىقارا ـ لىق قوس اينالىم؛ جەر ـ جەردىڭ ۇز ال ـ دىنا شاعىن اينالىم قۇرۇمەن اينالسۇى ەمەس، بۇكىل ەلدىڭ ۇير تۇتاس ەرى بازارى نەگىزىندەگى ەل ۇشى ۇلكەن ايد ـ نالىمىنىڭ نەگىزگى تۇلعا ەتىلۇى. جاڭا جوق، جاڭا دامۇ ۇستانىمىن بۇلجىماستان داپەكتىلەندىرۇ كەرەك.

سوزدە بىلاي دەپ اتاپ كورسەتىل ـ دى: جاڭا دامۇ ارانسىن قۇرۇدا بىرنەشە ماڭغزدى كۇش سالۇ ۇتۇيىنىن ويداعىداي يگەرۇ كەرەك. جاڭا دامۇ ارانسىن قالىپ ـ تاستىرۇ جۇيەلى يىنجەنەريا، ەرى ”جوعا ـ رى جاقنا تەتەك پەن پرىنسىپتى يگەرىپ“، سىرتا تەڭيالىق جوسپارلاۋ مەن جوعارى دەڭگەيلى جوبالاۋدى كۇشەيتۇ، ەرى ”ناقتى جۇمىستاردى تومەنگە ەبولپ بەرىپ“، قىزمەتنىڭ كۇش سالۇ ۇتۇيىنىن يگەرۇ كەرەك. بىرىنىشىدەن، كەمەلدى نشكى سۇرانىس جۇيەسىن جەدەل جەتەل ـ دىرۇ كەرەك. ەكىنىشىدەن، علمى ـ تەخنىي ـ كادا ۇز كۇشنىە سۇيەنۇدى، ۇزىن ال ـ ۇەتتەندىندىرۇدى جەدەلدەتۇ كەرەك.

100 جىلدىق شەكارا وتكەلىنەن جالىندى ومىر شەڭدىك كۇش قاۋلاتى

___ مەملەكەتتىك ”خالىق رازى مەملەكەت قىزمەتكەرلەرى كوللەكتىۋى“ قورعاس ەكونومىكالىق اشۇ رايونى شەكارا وتكەلىن باسقارۇ مەكەمەسى تۇرالى

شامامەن 60 مەتردەن اسادى، ونى ارنايى تىرەكەمەلى اۆتومويىلگە تىبەۋ قاجەت، ونى كەدەندىك باقالاۋ ـ باسقارۇ جۇك الاڭىنا كىرگىزىپ شەكارادان شىغۇ راسىيماىتىن ەپتىرۇ مۇمكىن ەمەس“. شىنجىياڭ قىچى خالىقارالىق جۇك تاسىمالى دەلدا ـ لى شەكتى سەرىكتەستىڭنىڭ باس ديد ـ رەكتورى ەركىن باقانىڭ ايتۇنىشا، قورعاس ەكونومىكالىق اشۇ رايونى شە ـ كارا وتكەلىن باسقارۇ مەكەمەسى جاع ـ دايدان جابار تاپقان سولك، دەرمۇ قا ـ تىستى تاراۋلاردى جىناپ، شەشۇ شارا ـ سىن اقبىلداسىپ، ارنايى توقتانتۇعا كەلە ـ تىن الاك ـ ورنىن دايسىنداۋ، شەكارادان شىغۇ ەتارتىتىن جاقسارتۇ سىياقتى شارالار ارقىلى جۇكنىڭ شەكارادان ەساتتى شىغۇنا مۇمكىندىك جاسادى.

ورتا ازىدادى مەملەكەتتەردىڭ اۋىل شارۋاشلىعى قوسىمشا ونىمەدرەنە سۇرانى ـ سىنىڭ قاۋىرت ارتۇنىنا مەڭزەس، قورعاس ەكونومىكالىق اشۇ رايونى شەكا ـ تەكسەرۇ تاراۋلاردىن بەلسەنە سايكەستە ـ رىپ، اۋىل شارۋاشلىعى قوسىمشا ونىم ـ ەدرىن كەدەننەن جىلدام وتكىزەتىن ”جاسل ارنا“ اشىپ، يىپورت ەتىلەتىن ـ ەاتىنداردىڭ جارتى ساعات شىندە كەدەن ـ نەن جەدەل ۇتۇن ۇدايلىندىرۇدى جۇ ـ زەگە اسىردى. بىرنەشە كۇننەن بەرى، قورعاس جىين ـ ي خالىقارالىق ساۋدا (توبى) شەكتى سەرىكتەستىڭنىڭ جاس شابدالى، الها، ەجۇزم سىياقتى جەمىسى ـ جىدەكتەردى تولتىرا تىبەگەن، شۇىق ساق ـ تايىتىن كەبەجەلى جۇك اۆتومويىلدەرى قورعاس شەكارا وتكەلىنىڭ اۋىل شارۋا ـ شلىعى ونىمەدرىن كەدەننەن جىلدام وت ـ كىزەتىن ”جاسل ارناسى“ ارقىلى مەملە ـ

□ انار بۇلت \ شىنجىياڭ گازەتىنىڭ ەتىلىشى ۋاڭ نا

تەڭىز دەڭگەيىنىنە ورتاشا بىيىكتە ـ كى 4000 نەشە مەتر كەلەتىن خونچىراپ شەكارا وتكەلى مۇزارت شىڭدار اسپانعا بوي سوزعان، ۇستىرتتى، شۇقى، وتتە ـ گى تاپشى جەر، تۇتاس جىلداى قىراۋ ـ سىز مەزگىلى 60 كۇنگە دە جەتپەيدى. ادام تۇگىل، وسىمدىكنىڭ تامىر تارتۇد ـ نىڭ ۇزى قىينىغا سوعاتىن وسى ”تىرش ـ لىك شەكتەلگەن وڭىردە“ سۇن چاۋ جاسىل اتىز باغىن جايقاتلانا ۇسىردى.

8 ـ ايدىڭ 31 ـ كۇنى شىنجىياڭ شە ـ كارادان كىرۇ ـ شىغۇ شەكارا قورعانىسىن تەكسەرۇ باس پۇنكىتى خونچىراپ شەكا ـ رادان كىرۇ ـ شىغۇ شەكارا قورعانىسىن تەكسەرۇ پۇنكىتىنىڭ (نومەندە قىسقارتە ـ لىپ ”خونچىراپ شەكارا تەكسەرۇ پۇنكىتى“ دەلىندەى) 10 مۇلىق كوكونىس جىلجىبايندا قىزىلدى ـ جاسىلدى قىزاناقە ـ تار سايپاقتا سامسىپ تۇر، سارى گۇل، جاسىل جاپىراقتار ارانسىندا جىاپ ـ جاسىل قىيار جايپاقلا وسۇدە، جىلجىدايا تىاعى كۇڭۋا، چىنسىاي، جىۋىساي، ۇستىرت لىيونى سىياقتىلاردىڭ ۇسۇ جاعىدايى ادامدى قۇانادى. خونچىراپ شەكارا تەكسەرۇ پۇنكىتى جۇمىس اتقارۇ 3 ـ اترەتنىڭ ورنىباسار باشىعى سۇن چاۋدىڭ كوكونىس ەڭۋ ارمانى وسى ارادا جۇزە ـ گە اسىپ، ۇز جەمىسىن بەردى.

1996 ـ جىلى 12 ـ ايدا سۇن چاۋ قوسىنغا قابىلدىناپ، شىنجىياڭ قوعام حا ـ ۋىيسىزدىگى شەكارا قورعانىسى باس اتە رەتى خونچىراپ شەكارا قورعانىسى تەكسەرۇ پۇنكىتىنە (2019 ـ جىلى شىنجىياڭ شەكارادان كىرۇ ـ شىغۇ شەكارا قورعانىسى تەكسەرۇ باس پۇنكىتى خونچىراپ شەكارادان كىرۇ ـ شىغۇ شە ـ كارا قورعانىسى تەكسەرۇ پۇنكىتىنە قا ـ راستى بولدى) كەلەدى، سونان باستاپ، ول وسى اراعا تامىر تارتادى، ول اسكەر باۋلۇ، ارتقى شەپ قىزمەتى، سونداي ـ اق كاسىپتىك قىزمەتتەردى سىستەيدى، وسىلاردىڭ شىشىندە ارتقى شەپ قىزمەتىنىڭ قىينىدىق دارەجەسى ەڭ زور بولدى.

20 نەشە جىلدىڭ الدىندا خونچىراپ ـ تا كوكونىس وسپەيتىن، كوكونىستى 300 نەشە كىلومەتر شالىعايداعى قاشقار قالا ـ سىنان تاسىپ اكەلەتىن، تاۋ بىيك، جول قاتەرلى، تاسىمال ۇاقىتى ۇزاق بولاتىن، وفىتىسەر ـ اسكەرلەر ۇزاق جىلدار بويى جاڭا كوكونىس جەي المايتىندىقتان شاشتارى ۇسۇسىپ، ەرىندەرى جارىلىپ، قول ـ اياقتارىنىڭ تەرىسى تۇلەيتىن، يىن سالۇنغا كومەكتەستى، ونىڭ ۇستىرت ـ قاتەرلى، تاسىمال ۇاقىتى ۇزاق بولاتىن، وفىتىسەر ـ اسكەرلەر ۇزاق جىلدار بويى جاڭا كوكونىس جەي المايتىندىقتان شاشتارى ۇسۇسىپ، ەرىندەرى جارىلىپ، قول ـ اياقتارىنىڭ تەرىسى تۇلەيتىن، كەيىسەرەۋلەرى، ەتپىتى، تۇندە كوزى كورە الماي قالاتىن بولدى.

سۇن چاۋدىڭ 19 جاس تۇعان كۇ ـ نىندە، پايچاڭ وعان تۇزدى سۇعا شىلانغان بوسايدان كوچە جاساپ بەرە ـ دى. كوپىشلىكتىڭ جارتى جىلدان اسا ۇاقت بويى جاڭا كوكونىس تىتاپعانىن ويلاعان سۇن چاۋ بوسايدى جاۋىنگەر ـ لەرىننە تاتىپ كورۇگە بەرەدى، الايدا كەبەرسىگەن ەرىندەرىن جالاعان جاۋىن ـ گەر سەرىكتەرى جەمەي قاشقالاقتايدى. سۇن چاۋدىڭ قايتا ـ قايتا قۇزاۋىمەن، 10 نەشە جىگت ۇبىر ـ ۇبىر ۇرتىپا الكى كەسپەنى ۇشىپ تاۋىسادى. ”سول ەڭۋەك بەگدىم“ ـ دەيدى سۇن چاۋ.

سوندىقتان، مەكەمە جىلجىدايا كو ـ كونىستى سىناق رەتىندە ەڭۋدى ۇيعار ـ عان كەزدە، سۇن چاۋ ەگمىشلىكتى باسقارۇ مىندەتىن ۇز ەر كىمەن باتلىدە ـ پەن ۇستىنە الادى. ول ەار كۇنى توپە ـ راق تەگىستەپ، قوي كوڭىن شاشىپ، كارتوپ، ەپياسى سىياقتى وڭاي وسەتىن كوكونىستەردى ەگەدى. الايدا، ۇبىر جىل قارىلاستىققا نۇسىسەدە، ەككەن كو ـ سوندىقتان، مەكەمە جىلجىدايا كو ـ كونىستى سىناق رەتىندە ەڭۋدى ۇيعار ـ عان كەزدە، سۇن چاۋ ەگمىشلىكتى باسقارۇ مىندەتىن ۇز ەر كىمەن باتلىدە ـ پەن ۇستىنە الادى. ول ەار كۇنى توپە ـ راق تەگىستەپ، قوي كوڭىن شاشىپ، كارتوپ، ەپياسى سىياقتى وڭاي وسەتىن كوكونىستەردى ەگەدى. الايدا، ۇبىر جىل قارىلاستىققا نۇسىسەدە، ەككەن كو ـ

مۇز تاۋداعى ساقشى ”كوكونىس دوكتورى“

___ مەملەكەتتىك ”خالىق رازى مەملەكەت قىزمەتكەرى“ سۇن چاۋ تۇرالى

كونىستەرى نە كوتكەمەي قالادى، كوك ـ تەگنەنمەن دە سارعايىپ قۇرپا قالادى. سۇن چاۋ ۇستىرتتى، شۇقى جەردە كو ـ كونىس ەڭۋ بىلىمەدرىن قۇشتارلانا ۇيد ـ رەنىپ، 500 مىڭنان استام ارىپتىك ەستە ـ لك جازادى. ول ەار كۇنى جەر بەتىندە ەكپەنتەپ جاتىپ جەر تەمپەراتۇراسىن، قىشقىلدىق ـ سىلتىلىك دارەجەسىن تەك ـ سەرىپ ۇلشەيدى، ەتۇن ورتاسىندا ور ـ ننان تۇرپ وتىن جاعىپ، جىلجىايدىڭ تەمپەراتۇراسىن ساقتايدى. قايتا ـ قايتا سىناق جاساۋ ارقىلى، ەڭ سوڭىندا ”كو ـ كونىس ماياساسن قۇنارلى توپىراقتا جە ـ تىلدىرىپ، كوشىرىپ ەڭۋ ەدىسن“ قو ـ رتىنىدىلاپ شىعادى، ياعنى كوكونىس ماياساسن الدىمەن قۇنارلى توپىراقتا جە ـ تىلدىرىپ، ۇاقتى تولعاندا بارىپ جىلد ـ جىايىعا كوشىرىپ ەگەدى.

2002 ـ جىلدىان باستاپ، سۇن چاۋ وسى جاڭا تەخنىكادان پايداىلانىپ، ۇس ـ تىرتكە ۇيلەسەتىن 30 نەشە تۇرلى كو ـ كونىستى سارالاپ شىعەپ، كولەمدەن ـ دىرە ەگەدى، كەيىن تاغى جىلى ەدەن ـ دى جىلجىاي سالىپ، پامىر ۇستىرتىندە قىس ماۋسىمىندا كوكونىس ەگىلەيتىن تارىيىتى وزگەرتەدى. قازىرگى تاڭدا، خونچىراپ شەكارا قورعانىسى تەكسەرۇ پۇنكىتىندە جالىي 10 مۇلىق وسىزامان ـ داندغان كوكونىس جىلجىباي سالىندى، جاس كۇيىندەگى كوكونىسپەن ۇزىن قامداۋ سالىستىرماسى %80تەن استى. قىزمەتتەستەرى سۇن چاۋدى ”مۇ ـ زارتتى ۇستىرتتە“ 10 مۇلىق جاسىل القاپ“ اشتى دەيدى.

سۇن چاۋدىڭ شۇقى ۇستىرتتە كو ـ كونىس ەڭۋ تەخنىكاسى تەز ارادا وزدە ـ رى تۇرعان تاشقورعان تاجىك اۋتونوميا ـ لى اۋدانىندا كۇشتى اسەر تۇدردى، سول جەردە تۇراتىن اسكەرى بولىمەدر جانە جەرگىلىكتى ورنىنداعى مەكەمە ـ ورنىندار خونچىراپ شەكارا قورعانىسى تەكسەرۇ پۇنكىتىنە ۇيرەنۇگە، كورۇگە ارت ـ ارتىنان ادام جىبەرەدى، ول ۇزى دە ۇنەمى اۋىل ـ قالاشىقتاردى ارالاپ، جىلجىايدى كۇندەللىكتى باسقارۇ ەدىسىن جانە شۇقى ۇستىرتتە كوكونىس ەڭۋ تەخنىكاسىن ۇيرەتتى، سونداي ـ اق تاشقورعاندىاعى تۇڭغىش جىلجىايدى سالىپ، مالشىلاردىڭ ۇس ـ تىرتتە كوكونىس ەگمىشلىگىن دامىتۇنغا كومەكتەستى، اۋىلدامىستار سۇن چاۋدى قىلماستى تۇردە ”كوكونىس دوكتورى“ دەپ اتادى.

سوغىي بىرنەشە جىلدا سۇن چاۋ ئلگەرىندى ـ كەيىندى ەگىشى ـ مالشە ـ لاردىڭ 100دەن استام كوكونىس جىلجا ـ يىن سالۇنغا كومەكتەستى، ونىڭ ۇستىرت ـ تە كوكونىس ەڭۋ تەخنىكاسى قىرۇار وت ـ باسىن بايۇ جولنا باستادى. سۇن چاۋ جانە خونچىراپ شەكارا قورعانىسى تەكسەرۇ پۇنكىتىندەگى قالىڭ خالىق ساقشىلارى ەجەلدەن بەرى مەم ـ لەكەت قاقپاسى شەكارا وتكەلىن مىزىم ـ ماي قورعاپ، ادالدىقپەن مىندەت وتەپ، جاۋاپكەرشىلىكتىردىن ادا ەتىپ، خالىق ۇشىن بار قىلماستارىمەن قىزمەت وتەپ، كەدەننەن ۇتۇ، تەكسەرۇ ـ كارانتىندەۋ ۇلكسىندە ۇز ـ دىكسىز نىزەنىس جاساپ، وزگەرمىس ەنگىزىپ، سىرتقا ەسىك اشۇ كەلەلى جاعىدايىنا بەلسەنە قىزمەت وتەپ، پارتيا مەن خالىققا تولىمدى جاۋاپناما تاپسىرىپ كەلەدى.

سۇن چاۋدىڭ بەينەسى كورنەكتى بولغاندىقتان، تاياۋدا مەملەكەتتىك ”خالىق رازى مەملەكەت قىزمەتكەرى“ اتاعى بەرىلدى. ول: ”مەن شەكارا وڭىرگە اۋەلگىدەي تامىر تارتىپ، مەم ـ لەكەت قاقپاسىن ويداعىداي قورعاپ، قا ـ راستى وڭىردەگى بۇقاراغا ويداعىداي قىزمەت وتەيىمىن“ ـ دەدى.